

Licențe deschise

Carina Raportaru

Open Science Knowledge Hub – UEFISCDI

National End-Users training | 29 Martie 2022

Ce sunt licențele deschise?

- **Licențele** sunt documente legale care oferă utilizatorilor drepturi specifice de a reutiliza și a distribui un material cu anumite condiții.
- **Licențele deschise** sunt acele licențe care acordă permisiunea de a accesa, reutiliza și redistribui o lucrare cu restricții puține sau fără restricții

<https://windowsreport.com/license-control-software/>

De ce trebuie să aplicăm o licență?

- **Aplicarea unei licențe rezultatelor** activității științifice (fie ca e un articol, un set de date sau alt tip de rezultate ale cercetării) este pentru titularul drepturilor de proprietate intelectuală un mod de a exprima condițiile sub care rezultatele pot fi accesate, reutilizate sau modificate eliminându-se orice neclaritate asupra a ceea ce se poate și a ceea ce nu se poate face cu acestea.
- Licențierea rezultatelor cercetării permite un control mai mare față de cum acestea vor fi folosite.
- Permițând altora să reutilizeze rezultatele cercetării vom beneficia de o mai mare publicitate/vizibilitate și impact pentru activitatea proprie.

Când avem dreptul să aplicăm o licență

- ❖ Licențele pot fi acordate doar de către titularul de drepturi sau de către altcineva cu drepturi să acționeze în numele lui.

Cine deține dreptul de proprietate intelectuală?

- cel care a realizat activitatea de cercetare
- angajatorul în cazul în care este specificat în contractul de muncă și/sau în politicile de proprietate intelectuală ale instituției

Cum să alegem o licență potrivită

Cea mai bună cale de a decide care licență este potrivită pentru rezultatele noastre este să luăm în considerare următoarele :

- De ce vrem să distribuim rezultatele?
- Cum ne așteptăm ca ceilalți să folosească rezultatele?
- ❖ Luăm în considerare ce dorim să obținem prin distribuirea rezultatelor
- ❖ Verificăm dacă suntem obligați sau încurajați să utilizăm o licență ca și condiție pentru finanțare sau depozitare sau ca o chestiune de politică locală

Cele mai utilizate licențe:

Creative Commons

- oferă un număr de diferite licențe care pot fi folosite la liber

Open Data Commons

- oferă diferite licențe care sunt utilizate la liber inclusiv Domeniu public pentru licență de date și baze de date.

Licențele Creative Commons

Creative Commons este o organizație non-profit care facilitează distribuirea și reutilizarea rezultatelor prin furnizarea de instrumente legale gratuite.

Licențele Creative Commons oferă tuturor de la creatori individuali la instituții mari o modalitate standardizată de a acorda publicului permisiunea de a folosi rezultatele lor în conformitate cu legea drepturilor de autor.

O licență deschisă Creative Commons, constă în **diferite elemente care pot fi combinate**. Fiecare element constă într-o **condiție care trebuie respectată de către reutilizatori**. Diferitele combinații permit o mare variație în ceea ce privește tipul de licență deschisă pe care o aplicăm, unele fiind foarte deschise, altele fiind foarte restrictive.

Creative Commons are disponibile **6 licențe și 2 instrumente de licențiere pentru domeniul public**.

❖ Pentru licențiere nu este necesară înregistrarea nici pentru titularul drepturilor de autor nici pentru materialele care urmează să fie licențiate.

<https://creativecommons.org/licenses/>

Asigurați-vă că materialul este potrivit pentru licențierea Creative Commons

Licențele Creative Commons sunt potrivite pentru toate tipurile de conținut pe care vrem să le distribuim public, **mai puțin software și hardware.**

Pentru software se recomandă utilizarea [licențelor gratuite](#) menționate pe [Free Software Foundation](#) sau ca “[open source](#)” de către [Open Source Initiative](#)

Licența CC BY (Attribution)

Cea mai permisivă licență oferită

Această licență permite reutilizatorilor să distribuie, să remixeze, să adapteze și să construiască pe baza materialului în orice mediu sau format atât timp cât atribuirea este acordată creatorului.

Această licență permite utilizarea comercială

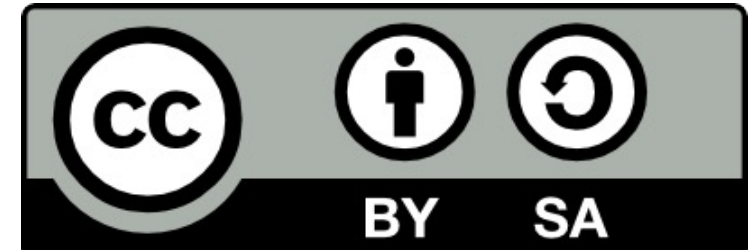
Este recomandată pentru diseminarea și utilizarea maximă a materialelor licențiate.

CC BY include următoarele elemente:

BY - creditarea trebuie dată creatorului

Licența CC BY-SA (Attribution-Share Alike)

Această licență permite altora să distribuie, remixeze, să modifice și să contruiască materiale în orice mediu sau format, atât timp cât atribuirea este acordată creatorului.

Licența permite utilizarea în scopuri
comerciale

Dacă remixezi, adaptezi sau dezvolți materiale, trebuie să licențiezi materialul modificat sub termeni identici.

CC BY-SA include următoarele elemente:

BY - creditarea trebuie dată creatorului

SA - adaptările trebuie distribuite sub aceeași termeni

Licența CC BY-NC (Attribution-Non Commercial)

Această licență permite reutilizatorilor să distribuie, remixeze, adapteze și să dezvolte materiale în orice mediu și format **doar în scopuri necomerciale** și doar atât timp cât atribuirea este dată creatorului.

CC BY-NC include următoarele elemente:

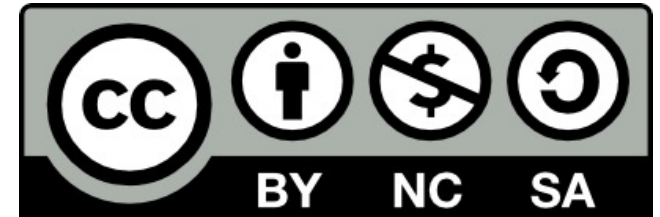
BY - creditarea trebuie dată creatorului

NC - este permisă doar utilizarea necomercială a rezultatelor

Licența CC BY-NC-SA (Attribution-Non Comercial-Share Alike)

Această licență permite reutilizatorilor să distribuie, remixeze, adapteze și să dezvolte materiale în orice mediu sau format **doar în scopuri necomerciale** și doar atât timp cât atribuirea este dată creatorului.

Dacă remixezi, adaptezi, sau dezvolți materiale, trebuie să licențiezi materialele modificate sub termeni identici.

CC BY-NC-SA include următoarele elemente:

- BY - creditarea trebuie dată creatorului
- NC - este permisă doar utilizarea necomercială a rezultatelor
- SA - adaptările trebuie distribuite sub aceeași termen

Licența CC BY-ND (Attribution-No Derivatives)

Această licență permite reutilizatorilor să copieze și să distribuie materiale în orice mediu sau format doar într-o formă neadaptată și doar atât timp cât atribuirea este acordată creatorului.

Licența permite utilizarea în scopuri
comerciale

CC BY-ND include următoarele elemente:

BY - creditarea trebuie dată creatorului

ND - nu sunt permise derivate sau adaptări ale rezultatelor

Licența CC-BY-NC-ND (Attribution-Non Commercial-No Derivatives)

Această licență permite reutilizatorilor să copieze și să distribuie materialul în orice mediu sau format doar în forma neadaptată, **doar în scop necomercial** și doar atât timp cât atribuirea este acordată creatorului.

CC BY-NC-ND include următoarele elemente:

- BY - creditarea trebuie dată creatorului
- NC - este permisă doar utilizarea necomercială a rezultatelor
- ND - nu sunt premise derivate sau adaptări ale rezultatelor

Creative Commons Zero (CC0) (No Right Reserved)

CC0 este un instrument de licențiere public, care permite creatorilor să cedeze drepturile de autor și să pună rezultatele lor într-un **domeniu public la nivel mondial**.

CC0 permite reutilizatorilor să distribuie, remixeze, adapteze și să dezvolte materiale în orice mediu și format, **fără nicio condiție**.

Pași pentru licențierea datelor

Pentru licențierea datelor trebuie să urmăm 3 pași :

Pasul 1 - Determinăm dacă conținutul bazei de date este protejat de drepturile de autor

Nu toate datele sunt protejate de drepturi de autor. Dacă datele nu sunt protejate de drepturile de autor sau dacă nu ești sigur că sunt protejate, aplică o licență CC0 sau alt domeniu dedicat pentru date cu acces liber. Asta oferă claritate reutilizatorilor.

Pasul 2 - Identificăm titularul drepturilor asupra datelor din baza de date

Dacă nu ești proprietarul datelor, trebuie să te conformezi cu cerințele titularului original al drepturilor.

Pasul 3 - Dacă suntem titularul de drept, stabilim ce licență vrem să aplicăm.

Orice licență care impune mai multe condiții decât atribuirea, face reutilizarea și extragerea de date fie foarte complicate fie pur și simplu imposibile.

Rezultatele pot avea multiple elemente de exemplu text, imagini, etc. Trebuie să ne asigurăm că marcăm sau indicăm printr-o notă, care dintre acestea sunt acoperite de licență.

Cum aplicăm o licență CC sau CC0

Licențierea CC este foarte simplă:

- se alege o licență CC potrivită pentru rezultatele respective
- se comunică licența aleasă într-un mod clar pentru cei care întâlnesc acele rezultate

Comunicarea licenței se realizează prin includerea unui link pentru licența care a fost aleasă, după cum urmează:

- ✓ Utilizarea unui simplu text care menționează și face trimitere la licență printr-o notă a drepturilor de autor ca acesta:

© 2022. This work is licensed under a [CC BY 4.0 license](#)

- ✓ includerea informațiilor despre licență în pagina web unde este materialul, folosind un cod HTML asociat cu licența aleasă. Pentru a obține codul HTML respectiv se poate folosi [Creative Commons License Chooser](#)

License Features

Your choices on this panel will update the other panels on this page.

Allow adaptations of your work to be shared?

Yes No Yes, as long as others share alike

Allow commercial uses of your work?

Yes No

Selected License
Attribution 4.0 International

This is a Free Culture License!

<https://creativecommons.org/choose/#>

Help others attribute you!

This part is optional, but filling it out will add machine-readable metadata to the suggested HTML!

<https://creativecommons.org/choose/#>

Have a web page?

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](#).

Copy this code to let your visitors know!

```
<a rel="license"
href="http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/
"><img alt="Creative Commons License"
style="border-width:0"
src="https://i.creativecommons.org/l/by/4.0/88x31.
```

Normal Icon Compact Icon

Cum ne ajută licențele

✓ Să distribuim rezultatele cercetării/datele

Prin licențierea cercetării/datelor se pot stabili **condițiile de reutilizare**. Licențele dau oportunitatea să limităm această reutilizare, de exemplu prin **restricționarea utilizării în scopuri comerciale**. Când lucrăm pe un proiect de cercetare finanțat din fonduri externe, trebuie să verificăm contractul/ grant agreementul pentru cerințele de licențiere. De reținut că lăsând pe alții să reutilizeze cercetarea/ datele ne va ajuta să acumulăm **publicitate/vizibilitate mai mare și impact** pentru munca noastră

✓ Să distribuim bazele de date

Înainte de a decide ce licență să folosim, ar trebui să știm că este protejată de drepturile de proprietate intelectuală structura bazei de date și nu informațiile pe care le conține. Trebuie să ne asigurăm de asemenea că suntem într-adevăr titularul bazei de date. Chiar dacă am colectat datele (suntem creatorul de conținut), este posibil să nu fim titularul drepturilor de proprietate intelectuală.

✓ Să utilizăm rezultatele cercetării/datele altor persoane

Când reutilizați cercetarea/ datele altor persoane, trebuie să ne asigurăm că urmăm regulile stabilite de licența atașată. De exemplu, dacă proprietarul interzice utilizarea în scopuri comerciale a rezultatelor/datelor sale, nu vom putea include rezultatele acestuia într-o bază de date care solicită taxa pentru a fi utilizate. În unele țări poate fi chiar interzisă utilizarea acestora pentru evenimente de training pentru care se percepe taxă de participare.

Ce trebuie să știm înainte de a aplica o licență CC sau CC0

❑ Licențele CC și CC0 nu pot fi revocate

După ce am aplicat o licență CC la materiale, oricine primește materialul se poate baza pe acea licență atât timp cât materialul este protejat de drepturi de autor, chiar dacă ulterior nu-l mai distribuim

❑ Trebuie să deținem sau să controlăm dreptul de proprietate asupra rezultatelor

Numai titularul drepturilor de autor sau cineva care are permisiunea expresă de la titularul drepturilor de autor poate aplica o licență CC sau CC0 unor rezultate protejate prin drepturi de autor. **Dacă am creat o lucrare conform contractului de angajare, este posibil să nu fim deținătorul drepturilor de autor.**

❑ Sunt necesare drepturi clare pentru utilizarea materialelor

Dacă materialul include drepturi deținute de alții, trebuie să ne asigurăm că obținem permisiunea de a sublicenția acele drepturi sub o licență CC. Dacă am creat materialul conform contractului de angajare, putem să nu fim titularul drepturilor de autor și va trebui să obținem permisiunea înainte de a aplica o licență CC.

❑ Trebuie să indicăm drepturile care nu sunt acoperite de licență

Marcăm proeminent sau indicăm printr-o notă orice drepturi deținute de terți cum ar fi drepturile de publicitate sau mărci comerciale. Aceasta include orice conținut pe care l-am folosit în temeiul excepțiilor sau limitărilor de la drepturile de autor și orice conținut al unei terțe părți utilizat sub altă licență (chiar dacă este aceeași licență CC pe care am aplicat-o)

Vă mulțumesc!

**OPEN SCIENCE
KNOWLEDGE HUB**
by UEFISCDI

<https://uefiscdi.gov.ro/open-science-hub>

@ro_openscience

fb.me/OSKHub

Open Science Hub RO
facebook.com/groups/OShubRO

open-science@uefiscdi.ro

uefiscdi

National End-Users training | 29 Martie 2022